

The World Beach Day

แกลล แกลลภาค ดรงที่ 2

31 พฤษภาคม - 5 มิถุนายน 2555

หลังพลเมืองสงขลา ตึกมาเรียนรู้อ่อนนวดสงขลาขังเงิน

สารบัญ

บทนำ : เขียนจากหัวใจ ให้หาดสงขลา	2
โครงการ The World Beach Day แลเล แลหาด	12
หาดสงขลาพาเศร้า	19
ฟื้นฟูหาดทราย ด้วยการเติมทราย และการถ่ายเททราย	23
การเติมทรายชายหาด	28
ธรรมชาติจะงดงามด้วยความรัก	36

เขียนจากหัวใจ ให้หาดสงขลา

โดย พรรณิกา โสทธิพันธุ์
ผู้อำนวยการสงขลาฟอรั่ม

ขบวนการ SOS หาดสงขลา มาจนถึง แลเล แลหาด

ปี 2552 วันหนึ่งเดินเล่นบนหาดสงขลา เห็นและสัมผัสการเปลี่ยนแปลงที่น่าใจหาย หวนคิดถึงความพยายามของนักวิชาการคนหนึ่งที่เฝ้าเตือนเฝ้าบอกพวกเราเสมอเมื่อเจอกันในทุกเวทีการประชุมว่า “ น่าสงสาร หาดทรายทั่วประเทศที่กำลังจะพังทลายและหมดไป...เพราะปัจจุบันชายฝั่งด้านอ่าวไทยภาคใต้ตอนล่างทั้งสี่จังหวัดคือ นราธิวาส ปัตตานี สงขลา และ นครศรีธรรมราช มีปัญหาการกัดเซาะรวมเป็นระยะทาง 218 กิโลเมตร หรือประมาณร้อยละ 37 มากจนน่าใจหาย และที่สำคัญยังมีแนวโน้มที่จะพังมากขึ้นรุนแรงขึ้นทุกปีสาเหตุหลักมาจากฝีมือมนุษย์และหน่วยงานของรัฐที่ก่อสร้างสิ่งรुक้าหาดทราย เช่นเขื่อนกันทราย เขื่อนกันคลื่น กำแพงหิน กำแพงกระสอบ...” และภาพที่เห็นตรงหน้าหาดสงขลาบริเวณรอยต่อเก้าเส้ง-ขลาทัศน์พังทลายไม่เป็นท่า ถูกทับถมด้วยสิ่งก่อสร้างที่เป็นโครงสร้างแข็งหลายรูปแบบทั้งที่เป็นซากปรักหักพัง และก้อนหินยักษ์ที่ระเบิดภูเขามาป้องกันถนนพัง รวมถึงถุงทรายใหญ่น้อยนับพันๆถุงที่หน่วยงานของรัฐคิดจะเอามาสร้างเป็น “กำแพงกระสอบ” ในนามของโครงการเขื่อนป้องกันตลิ่งในหน้ามรสุมหรือปัจจุบันรู้จักกันในนามโครงการภัยพิบัติทางธรรมชาติอะไรประมาณนั้น ซึ่งว่ากันจริงๆเป็นภัยพิบัติที่สั่งสมมาจากฝีมือมนุษย์มากกว่า !!แค่นี้ก็เป็นสิ่ง

กระทบใจเพียงพอแล้วที่ทำให้เราสนใจที่จะสืบค้นข้อมูลและลงไปเรียนรู้ในเชิงวิชาการหาทรายมากขึ้น

คนไทยโดยทั่วไปมีความรู้ความเข้าใจเรื่องป่าเขาลำเนาไพรและสัตว์ป่า รวมทั้งเรียกร้องให้มีการดูแลรักษาทะเลและชายฝั่งกันมาช้านาน แต่พื้นที่ที่เรียกว่า “หาดทราย” ซึ่งเป็นพื้นที่ตรงกลางระหว่างทะเลและแผ่นดินที่เราหวงแหน กลับไม่ค่อยมีใครรู้ ไม่มีใครเหลียวแลและคิดจะปกป้องรักษา ระบบนิเวศของหาดทรายเราคิดว่าไม่สำคัญ เราจึงเห็นภาพการขุดทรายไปขายหรือยกให้ประเทศอื่นไปใช้ฟรี ๆ รวมทั้งการสร้างสิ่งแปลกปลอมสารพัดชนิดลงบนผืนทรายโดยมีแรงเชียร์ของชาวบ้านบางกลุ่มที่ไม่รู้ว่า หาดทรายมีชีวิต และหาดทรายทำหน้าที่สำคัญให้แผ่นดินที่เราอาศัยอยู่ แม้แต่กฎหมายคุ้มครองหาดทรายโดยตรงเราก็ยังไม่มี...

“...หาดทราย เป็นรอยต่อระหว่างแผ่นดินและทะเลที่ธรรมชาติสร้างขึ้น เพื่อให้เกิดสมดุลระหว่างสถานะที่แตกต่างกันของแผ่นดินที่เป็นของแข็ง และน้ำทะเลที่เป็นของเหลว หาดทรายจึงทำ

หน้าที่เป็นตัวกลางที่มีคุณสมบัติพิเศษคือ มีลักษณะกึ่งแข็ง กึ่งเหลว ยืดหยุ่น เคลื่อนไหวได้ตามแรงพัดของน้ำ ขณะเดียวกันก็มีความหนักแน่นเมื่ออยู่รวมกันเป็นกลุ่มก้อน หาดทรายจึงทำหน้าที่ยิ่งใหญ่คือ เป็นกำแพงธรรมชาติ ที่ช่วยกันคลื่น และช่วยป้องกันชายฝั่งให้ปลอดภัยจากคลื่นลมที่แปรปรวน ..” หนังสือเล่มเล็กแต่เนื้อหาลึกซึ้ง หาดทราย :มรดกทางธรรมชาติที่นับวันจะสูญสิ้น บอกเราไว้อย่างนั้น

ปี 2553 เหมือนมีมนต์ขลังและพลังที่ยิ่งใหญ่ เกิดขึ้นอย่างอัศจรรย์ทันใด บอกตัวเองว่าต้องเรียนรู้เรื่องหาดทรายให้มากขึ้น ทั้งฝึกอบรม ค้นคว้า

อ่านเอกสาร ดิตสอยห้อยตามนักวิชาการลงสำรวจหาดทรายในหลายพื้นที่โดยได้รับความกรุณาจากดร.สมบุญ พรพิเนตพงศ์ และอาจารย์กัลยาณี พรพิเนตพงศ์และโครงการวิจัยเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ กรณีการใช้ประโยชน์หาดทรายและการอนุรักษ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่กรุณาอธิบายสนับสนุนข้อมูลอย่างไม่รู้เหน็ดเหนื่อย เราพยายามสื่อสารกับน้องๆ ที่ทำงานสื่อมวลชนทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ และที่ต้องบันทึกไว้คือ ความประทับใจของชาวไทยที่บีเอสที่ช่วยกันผลิตสารคดีสั้น ๆ (fillers) 10

เรื่องว่ากันตั้งแต่กำเนิดเกิดมาของหาดทราย รายการวาระประเทศไทย รายการข่าวและรายการอื่นๆอีกมากที่สามารถเปิดประเด็นเรื่องหาดทรายในมุมมองใหม่ที่มีหลักวิชาและข้อเท็จจริงที่สมสมัยมากขึ้น อย่างน้อยที่สุดก็สามารถสื่อสารกับสาธารณะ

ได้ว่า ปัญหาหาดพังทลายไม่ใช่เพราะโลกร้อน แต่เป็นฝีมือมนุษย์เป็นแน่แท้ และขอบันทึกไว้ว่า กับเงินที่ไทยพีบีเอสลงทุนเพียงน้อยนิดในการผลิตเรื่องหาดทราย แต่ทำให้พวกเราได้ใช้ประโยชน์มหาศาลในการนำเทปมาเปิดในเวทีการประชุม และการฝึกอบรมชาวบ้านครั้งแล้วครั้งเล่า ทั้งยังก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในวงกว้างจนประเมินค่ามิได้ ดร.สมปรารถนา ฤทธิ์พิริง นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พาตระเวนศึกษาหาดทรายจากสิงหนคร ขึ้นไปทางเหนือเรื่อย ๆ จากหัวไทรไปปากพ่อง และแหลมตะลุมพุก ภาพจึกขอวิมันมาต่อรวมกันแบบอัตโนมัติ ที่เราเห็นการพังทลายของหาดสงขลาบ้านเกิดแค่จุด

เริ่มต้นของความ “พยายามทำให้พัง” แบบพื้นฐาน มาเห็นที่บ้านหน้าศาล ตำบลสตน์ อำเภอกำแพงเพชรนั่นคือ “การสูญสิ้นหาดทรายแบบเต็มรูปแล้ว” เหลือแต่กำแพงเขื่อนและซากกำแพงหินเก่า ๆ ตลอดแนว และปรากฏการณ์หนึ่งที่ชาวบ้านเรียกว่า “สีนามี เกิดขึ้นที่นั่นทุกวันทุกคืน” หรือที่เด็ก ๆ เรียกว่า มีผีทะเลมาเคาะบ้าน !! เพราะเมื่อไรหาดทราย แรงปะทะของคลื่นจากทะเลที่รุนแรง หาดทรายที่กว้างใหญ่จะค่อย ๆ ประณีประนอมให้ค่อย ๆ อ่อนโยนลง แต่บัดนี้มีกำแพงซีเมนต์โผล่มาแทนที่หาด จึงมีแต่แรงกระแทกรุนแรง เหมือนทะเลเกรี้ยวกราด คลื่นโกรธกับหาดทรายทั้งวันทั้งคืน... ในขณะเดียวกันได้มีโอกาสเรียนรู้เรื่องสิทธิมนุษยชนและกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม จาก **ดร.จันทจิรา เอี่ยมมยุรา** คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ **อ.อารยา สุขสม** มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา อีกด้วย

ปี 2554 ช่วงเวลาหนึ่งที่นั่งพินิจไตร่ตรอง...พบกับ **ดร.จเร สุวรรณชาติ** ที่กำลังมุ่งมั่นทำงานวิจัยและงานฟื้นฟูเมืองเก่าสงขลา ได้มีโอกาสอ่านเอกสารเกี่ยวกับเรื่องนี้มากมาย พบกับคือถ้อยคำที่กระแทกใจว่า หัวใจของเมืองที่ยั่งยืน การดูแล การปกป้อง และการรักษาเรื่องสิ่งแวดล้อมทั้งเรื่องของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมด้านศิลปวัฒนธรรม **ดร.จเรฯ** และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย มุ่งมั่นในเรื่องเมืองเก่าและสถาปัตยกรรมเมืองเก่าสงขลา หัวใจเราเริ่มระทึกและตั้งคำถามว่า เมืองเก่าจะอยู่ได้อย่างไร หากไม่รักษาหาดสงขลา

ซึ่งเป็นหาคู่บ้านคู่เมืองไว้ เราละทิ้งหาคู่สงขลาให้ถูกกัดกินด้วยฝีมือมนุษย์ไปเรื่อย ๆ เช่นนี้หรือ นั่นหมายถึงการกัดกินพื้นที่เมืองซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของเราไปด้วยอย่างน่ากลัว เมืองสงขลาจะแคบและหดสั้นลงจะอยู่เฉยกันอย่างไร การก่อตัวของกลุ่มตามสถานการณ์ในหัวใจว่า ต้องช่วยเหลือหาคู่สงขลากันแล้วโดยพลัน

กลุ่ม SOS หาคู่สงขลาจึงเกิดขึ้นมีสงขลาฟอรั่มโดย อ.พรณิภา โสทธิพันธุ์ และ อ.ธรรมศาสตร์ โสทธิพันธุ์ เป็นแกนประสานต้องบันทึกไว้ ณ ที่นี้ว่านักพัฒนารุ่นใหม่ สมศักดิ์ ชูช่วยคำและเด็กหนุ่มสาวสะพานชีวิต และหนุ่มสาวที่งานพื้นฟูเมืองเก่ากลายเป็นกำลังสำคัญในการเริ่มรณรงค์เรื่องหาคู่สงขลา เริ่มประสานการประชุมกับเครือข่ายที่คิดว่าเกี่ยวข้องและมีใจกับเรื่องนี้ พบว่า สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา โดย ผอ.จินตวดี พิทยเมธากุล และคุณนำจิตร จันท์หอม เป็นหน่วยราชการที่เราภาคประชาชนทำงานด้วยอย่างสบายใจและท่านเป็นกำลังสำคัญในการประสานงานกับหน่วยราชการต่าง ๆ มาร่วมประชุมวางแผนเป็นระยะ ๆ ตลอดทั้งปี นอกจากนั้นเราได้รับความกรุณาและเมตตาจากท่านอธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยในช่วงนั้น คือ รศ.ประชีพ ชูพันธ์ และรองอธิการบดี รศ.มุกดา สุขสวัสดิ์ ที่เห็นคุณค่าของการทำงานร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยกับชุมชนเพื่อหาคู่สงขลา ศิลปินนักประพันธ์บทกวีและเจ้าของถ้อยคำที่สร้างแรงบันดาลใจ “หนึ่งเม็ดทราย

ย่อมมิใช่ชายหาด” คือ ผศ.ยงยุทธ หนูเนียม แห่งคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มทร. ทำให้หัวใจทุกฝ่ายเปิดกว้างและสร้างสรรค์งานรณรงค์เพื่อหาดสงขลาที่ยั่งยืนครั้งที่ 1 จึงเกิดขึ้นภายใต้ชื่อว่า แลเล แลหาด ครั้งที่ 1

ปี 2554 (โดยชื่อ แลเล แลหาด ดร.จเร ฯ เป็นผู้ตั้งชื่อให้และใช้ในการรณรงค์มาถึงปัจจุบัน) อีกหน่วยงานที่ต้องเอ่ยถึงคือเทศบาลนครสงขลาโดย **คุณพีระตันติเศรณี** และคณะ ที่ให้การสนับสนุนในด้านการอำนวยความสะดวกในพื้นที่การทำงานตลอดเวลา ท่านมาร่วมตั้งวงเสวนาและให้ข้อคิดเห็นแก่คณะทำงานมากมาย การนำเสนอประเด็นหาดสงขลาที่เปลี่ยนไปลงภาพและความรู้สำคัญ ๆ ในเฟสบุ๊ค ซึ่งเป็นสื่อใหม่ในโลกยุคสื่อไร้พรมแดน ทั้งในหน้าของเครือข่ายเฝ้าระวังชายหาด และ SongkhlaForum ทำให้การเคลื่อนไหวของเนื้อหาประเด็นการพังทลายของชายหาดฝั่งอ่าวไทยเป็นที่เข้าใจและสนใจของเครือข่ายอย่าง

กว้างขวางยิ่งขึ้น หลายคนแสดงตัวออกมาเป็นอาสาสมัคร sos หาดสงขลาอย่างเต็มรูป

เมื่อวันเสาร์ที่ 12 พฤษภาคม 2555 ผู้เขียนได้มีโอกาสพบกับกลุ่มแม่บ้านพ่อบ้านย่านเมืองเก่าวชิรา นำโดยคุณแม่ลีลี่ พรหมการ

คุณพ่อตำรวจ ก้าวละเอียด และกลุ่มวชิราฟ้าใส ซึ่งเป็นคนสงขลาที่รักและผูกพันกับหาดสงขลามามากโดยตลอดได้ร่วมกันทำบุญและมีพิธีกรรมเพื่ออุทิศส่วนกุศลแก่สัมภเวสีที่วนเวียนอยู่บริเวณหาดทรายและในทะเลเป็นประจำในทุกวันเสาร์ที่ 2 ของเดือนพฤษภาคม ทำบุญและพิธีกรรมนี้มาอย่างต่อเนื่องเป็นปีที่ 7

แล้วและผู้อาวุโสทุกท่านมีความเข้าใจถึงระบบนิเวศของหาดทรายโดยใช้วิธีสังเกตความเป็นไปผสมผสานกับความรู้ที่บรรพบุรุษสงขลาได้ส่งสอนมาว่า ให้อยู่กับธรรมชาติอย่างอ่อนน้อมถ่อมตน ประเพณีเล็ก ๆ ที่มีคุณค่าอันยิ่งใหญ่จึงงอกงามมาจนทุกวันนี้ อีกกลุ่มหนึ่งซึ่งถือได้ว่าบุกเบิกและเป็นกำลังสำคัญใน

การสร้างสีสันให้งาน คือกลุ่มละครเพื่อการเปลี่ยนแปลง ArtsForLife เป็นกลุ่มเด็กหนุ่มสาวที่ศึกษาประเด็นปัญหาของชุมชนอย่างหลากหลายรวมทั้งเรื่องหาดสงขลา แล้วผลิตเป็นสื่อละครเพื่อกระทบความคิด หรือตั้งคำถามเชิงสร้างสรรค์

ให้กับสังคม อ่านมาถึงตรงนี้ทุกท่านคงจะมองเห็นแล้วว่าคำพูดของ อ.ยงยุทธ หนูเนียมที่ว่า หนึ่งเม็ดทราย ย่อมมิใช่หาดทรายนั่น เป็นถ้อยคำที่มีความหมายลึกซึ้งยิ่งนัก

ในการบุกเบิกงานปีแรก เหตุการณ์ที่น่าประทับใจอีกเรื่องหนึ่ง คือ การทำงานด้วยใจของศิลปินชื่อดัง คือ คุณศุ บุญเลี้ยง และคุณพวงมณี บุญเลี้ยง แห่งกลุ่มกะทิกะลา ที่มาช่วยระดมทุนจำหน่ายแผ่นซีดีและมอบรายได้ทั้งหมดให้การจัดงานของเราในปีแรก ขอคารวะด้วยใจไว้ ณ ที่นี้

เดินทางมาถึงปีที่ ๒ ของการทำงานแบบประชาสังคมมากขึ้น

มาถึงปี 2555 เรารำลึกถึงการเดินธรรมาตรา แต่ระยะการเตรียมการของเราไม่พร้อมด้วยเหตุผลหลายประการ แม้ว่าคณะทำงานเครือข่ายการเดินธรรมาตราเพื่อทะเลสาบสงขลาจะมีข้อมูลและแรงบันดาลใจสนับสนุนนำทางอยู่ แต่

ในที่สุดก็พบว่า คณะทำงานต้องการลงแรงลงใจให้กับการยกระดับทางวิชาการกับคนเมืองสงขลาและเยาวชนแกนนำเป็นน้ำหนักสำคัญก่อน และพิธีกรรมก็ให้เป็นพิธีกรรมขอขมา

การวะเช่นเดิมก่อน รวมทั้งการยกระดับการทำงานร่วมกันของภาคพลเมืองและภาคราชการให้เรียนรู้และเคียงบ่าเคียงไหล่กันให้มากขึ้น เพื่อสร้างพลังปฏิบัติการอันนุ่มนวล (Gentle Action) เหมือนเช่นหนังสือเล่มหนึ่งชื่อ “เมล็ดพันธุ์ชีวิตบูรณาการ” ที่ครูของเรา อ.ชัยวัฒน์ ธิระพันธุ์ ได้ตอกย้ำเสมอ ๆ ว่า เวลาที่เรานึกถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคม เรามักคิดถึงเรื่องใหญ่ ๆ...ก็ต้องมีเรื่องให้คิดมากทั้งเรื่องงบประมาณ อำนาจรัฐ ระบบราชการ ฯลฯ คิดมากเข้าก็พาลจะไม่ทำ เพราะรู้สึกท้อใจ แต่ถ้าเราลองทบทวนเรื่องราวการเปลี่ยนแปลงของโลกให้ดี ๆ เราจะเห็นว่า ทุกการเปลี่ยนแปลงเริ่มจากจุดเล็ก ๆ จากคนเพียงไม่กี่คนที่ มีใจ และลุกขึ้นมาทำการเปลี่ยนแปลงด้วยตนเอง ทำในสิ่งที่ตนเชื่ออย่างต่อเนื่องแบบกัดไม่ปล่อย แล้วค่อยขยายผลออกไป.....

เรื่องปัญหาการพังทลายของหาดทรายนี้ ไม่ได้เป็นเรื่องของการเรียกร้องให้ฟื้นฟูหาดทรายด้วยวิถีที่ยั่งยืน ที่เป็นกายภาพและเป็นรูปธรรมเท่านั้น แต่สิ่งสำคัญที่เกิดขึ้นอีกอย่างหนึ่งคือ การร่วมกันสร้างสรรค์ความเป็นพลเมืองที่ไม่นิ่งเฉยต่อทิศทางการพัฒนาบ้านเกิดเมืองนอนของตน รวมทั้งการมองเห็นคุณค่าของความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของชาวเมืองสงขลาที่ต้องรวมพลังกันทำงานเพื่อสร้างสรรค์ให้เมืองสงขลาอายุในเรื่องอื่น ๆ ที่จะตามมาในอนาคต

The World Beach Day

กิจกรรม SoS หาดสงขลา และพิธีกรรมแลเล แลหาด 2555

ดร.สมบุรณ์ พรพิเนตพงศ์ ได้พูดถึงพัฒนาการในการทำงานเรื่องหาดสงขลา ท่านมองว่าเป็นการบุกเบิกนำร่องของคนสงขลาที่น่าชื่นชม เพราะ

ในฐานะที่ท่านทำงานวิจัยและไปร่วมประชุมในต่างประเทศมาแล้วมากมายยังไม่พบว่า มีกลุ่มประชาชนกลุ่มใดหรือหน่วยงานใดที่รณรงค์เจาะลึกมาที่เรื่องหาดทรายเช่นกลุ่มนี้ ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญ

เรื่องชายฝั่ง เรื่องของทะเล โดยส่วนตัวจึงคิดว่าเป็นครั้งแรกของโลกที่ต้องบันทึกไว้ว่า นอกเหนือจากเรามีหาดสมิหลา เป็นที่รู้จักกันทั่วโลกมานานแล้ว ต่อไปนี้คนทั้งโลกจะรู้จัก The World Beach Day แลเล แลหาด ของคนสงขลาอีกด้วย เพราะเป็นงานที่สร้างสรรค์ด้วยความคิดและความร่วมมือของคนสงขลาทุกฝ่ายที่เน้นความยั่งยืน การไม่เบียดเบียนกัน การเติมความรู้ความเข้าใจเรื่องระบบนิเวศหาดทรายให้เด็กและเยาวชน ในช่วงต้นเดือนพฤษภาคม 2555 การทำงาน sos หาดสมิหลาได้รับการประสานงานจาก ดร.จันทจิรา เอี่ยมมยุรา ประสานการสนับสนุนจากคณะอนุกรรมการ

ศึกษาและประเมินรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน และ
 มาตรการการแก้ไข ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อร่วมสร้าง
 กระบวนการเรียนรู้ด้านการส่งเสริม ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ด้าน
 สิทธิพลเมือง สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และชุมชน รวม
 ทั้งสนับสนุนงบประมาณการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างจิตสำนึกความเป็น
 พลเมือง ให้เยาวชนแกนนำใน จ.สงขลา โดยใช้กรณีศึกษาเรื่องการพังทลายของ
 ชายหาด เป็นห้องปฏิบัติการเรียนรู้แบบ Problem-based Learning (PBL)

หากเราช่วยกันออกแบบงานนี้ให้มีคุณค่ามากกว่าให้เป็นงานจับจ่าย
 ขายของหรือเอาใจนักท่องเที่ยวอย่างเดียว งานนี้จะเป็นแบบอย่างที่ดีของโลก
 ในการดูแลรักษาหาดทรายเลยทีเดียว.....ความหมายหนึ่งเม็ดทราย ย่อมมิใช่
 ชายหาด อยู่ตรงนี้แล>>>>>>>>

โครงการ The World Beach Day แลเล แลหาด ครั้งที่ 2 (เนื่องในวันสิ่งแวดล้อมโลก) ระหว่างวันที่ 31 พฤษภาคม - 5 มิถุนายน 2555 ณ หาดสงขลา/ห้องประชุม

โดยเจ้าภาพหลัก: สงขลาฟอรั่ม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย คณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา
สนับสนุนโดย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และ มูลนิธิสยามกัมมาจล

ความเป็นมา

สงขลาฟอรั่ม ได้เข้าร่วมศึกษาและเรียนรู้เรื่องการพังทลายของหาดทรายในภาคใต้ ร่วมกับโครงการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ: กรณีการใช้ประโยชน์หาดทรายและการอนุรักษ์ในปี 2553 และได้ตระหนักคิดว่า ความรู้ความเข้าใจของประชาชนโดยทั่วไปในเรื่องการพังทลายของหาดทรายมีน้อยมาก พร้อม ๆ กันนั้นการแก้ไขการพังทลายของชายฝั่งด้วยการสร้างสิ่งก่อสร้างโดยหน่วยงานของรัฐ (ทั้งในระดับส่วนกลางและระดับท้องถิ่น) พบว่า การก่อสร้างโครงสร้างแข็งรูปแบบต่างๆลงบนหาดทราย แทนที่จะอนุรักษ์และปกป้องรักษาชายฝั่งและชายหาด กลับทำให้เกิดการกัดเซาะทำลายหาดทรายและชายฝั่งอย่างต่อเนื่องและรุนแรง และทำให้เกิดสภาพหาดสงขลาถูกปกคลุมไปด้วยสิ่งก่อสร้างที่พังทลาย มีซากปรักหักพัง และการถูกแทนที่ด้วยก้อนหินใหญ่จำนวนมาก และการก่อสร้างในลักษณะนี้ก็ยังคงต่อเนื่อง ด้วยงบประมาณจำนวนมากของหน่วยงานรัฐมาจนถึงปัจจุบัน ทั้ง ๆ ที่เป็นเรื่องยืนยันได้ดีว่าการก่อสร้างด้วยโครงสร้างแข็งบนหาดทรายไม่สามารถแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งได้เพราะเป็นการรุกรานระบบนิเวศหาดทรายที่ทำให้เกิดการพังทลายอย่างรุนแรงทั้งต่อหาดทรายและชายฝั่ง ซึ่งมีงานวิจัยและงานวิชาการต่าง ๆ ยืนยันไว้อย่างชัดเจนแล้ว

ในพื้นที่จังหวัดสงขลา เนื่องจากหาดทราย (ชลาทัศน์ สมิตลา แหลมสนอ่อน) เป็นหาดที่อยู่คู่บ้านคูเมืองมาเป็นเวลานาน และเป็นพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจของคนเมืองสงขลาและนักท่องเที่ยว รวมทั้งเป็นที่ประกอบอาชีพของผู้คนในหลากหลายอาชีพ และที่สำคัญเป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเด็ก เยาวชนและครอบครัวคนสงขลาและอำเภอใกล้เคียง ซึ่งถือได้ว่าเป็นคุณค่าและมูลค่าที่ยิ่งใหญ่ของหาดสงขลาแห่งนี้ที่ควรค่าในการร่วมกันปกป้องรักษาไว้ สงขลาฟอรัมและเครือข่ายจึงจัดให้มีกิจกรรม “แลเลแลหาด” ขึ้นเพื่อสร้างการรู้เท่าทันสถานการณ์และสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองที่ตื่นตัวตื่นรู้ในการมีส่วนร่วมในสถานการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้นในถิ่นฐานบ้านเกิดของตน

กลุ่มเป้าหมายหลัก

1. กลุ่มเยาวชนแกนนำสถานศึกษาในจังหวัดสงขลา จำนวน 50 คน (สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในการจัด workshop และการสำรวจหาดทราย / โครงการพลังพลเมือง เยาวชนสงขลา และมูลนิธิสยามกัมมาจลสนับสนุนการทำงานของพี่เลี้ยงประจำกลุ่ม)
2. กลุ่มนักศึกษาแกนนำในมหาวิทยาลัยในพื้นที่จังหวัดสงขลา จำนวน 50 คน (สนับสนุนโดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย และคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)
3. กลุ่มประชาชนทั่วไปที่มาร่วมงาน ที่ถนนคนเดิน (1 มิ.ย.) และในวันสิ่งแวดล้อมโลก (5 มิ.ย.) ประมาณ 1,000 - 1,500 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้เรื่องจิตสำนึกความเป็นพลเมืองให้เยาวชนแกนนำ โดยใช้กรณีศึกษาเรื่องการพังทลายของหาดสงขลาเป็นตัวขับเคลื่อน

2. เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนทั่วไปและเยาวชนแกนนำเรื่องระบบนิเวศและสาเหตุการพังทลายของหาดทราย โดยใช้กระบวนการสำรวจจากพื้นที่จริง

3. เพื่อให้ประชาชนและเยาวชนแกนนำมีส่วนร่วมในการรณรงค์เพื่อการพัฒนาและฟื้นฟูหาดทรายแบบยั่งยืนร่วมกัน

รายละเอียดกิจกรรม

วันที่ 31 พ.ค. - 1 มิ.ย.

- จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเยาวชนอนุรักษ์หาดทราย โดยคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.) ภายใต้แผนงานสร้างเสริมการเรียนรู้กับสถาบันอุดมศึกษาไทยเพื่อพัฒนานโยบายสาธารณะที่ดี (นสธ.) และโครงการพลังพลเมืองเยาวชนสงขลา มูลนิธิสยามกัมมาจล ณ หาดขลาทัศน์และห้องประชุมราชมังคลาพาวิลเลียน สงขลา)

วันที่ 2 มิ.ย.

- จัดนิทรรศการและการเสวนา ณ ถนนคนเดิน (สงขลาแต่แรก) โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา และเครือข่าย SoS หาดสงขลา

วันอาทิตย์ที่ 3 - 5 มิ.ย.

- จัดประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เยาวชนแกนนำโครงการพลังพลเมืองเยาวชนสงขลา โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มูลนิธิสยามกัมมาจล และสงขลาฟอรั่ม ณ บริเวณหาดสงขลา

และห้องประชุมราชมิ่งคลา พาวิลเลียนสงขลา

ภาคเช้า

- 8.30 - 9.00 น. 1) พิธีเปิด 9.00 - 12.00 น.
2) กระบวนการปลูกจิตสำนึกความเป็นพลเมือง ผ่านเรื่อง การพังทลายของหาดสงขลา จุดประกายความคิดโดย อ.ชัยวัฒน์ ธีระพันธุ์ (สถาบันการเรียนรู้และพัฒนา ประชาสังคม)

(พักเบรกของว่างตามเวลาที่เหมาะสม)

- 12.00 - 13.00 น. 3) พักรับประทานอาหารกลางวัน

ภาคบ่าย

- 13.00 - 16.00 น. 4) ให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหาดสงขลาและร่วมวางแผน การสำรวจและเรียนรู้หาดสงขลา โดย ดร.สมปรรณนา ฤทธิ์พริ้ง (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์) และจัด กระบวนการกลุ่มย่อยโดย คุณสมศักดิ์ ชูช่วยคำ และคณะ ทำงานสงขลาฟอรัมเป็นพี่เลี้ยงประจำกลุ่ม

พื้นที่สำรวจ (ห้องเรียนธรรมชาติ) - มีวิทยากรประจำกลุ่ม

ห้องเรียนธรรมชาติที่ 1 หาดชลาทัศน์บริเวณเก้าเส้ง

ห้องเรียนธรรมชาติที่ 2 หาดหน้าราชมิ่งคล - นางเงือก

ห้องเรียนธรรมชาติที่ 3 หาดสมิหลา - แหลมสนอ่อน

- 16.00 - 17.00 น. 5) กลับเข้าห้องประชุมทำงานกลุ่มย่อยรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง โดยคุณสมศักดิ์ ชูช่วยคำและคณะทำงาน สงขลาฟอรัม

ภาคกลางคืน

- 17.00 - 19.00 น. 6) พักรับประทานอาหารเย็น และพักผ่อนในเดินที่ริมหาด (พี่เลี้ยงประจำกลุ่ม 7 คนและอาสาสมัครครู พ่อแม่)

19.00 - 21.00 น. 7) นำเสนอผลการสำรวจ และตอบข้อซักถาม และ
 นันทนาการที่สร้างสรรค์ โดยวิทยากรหลักทั้งสามท่าน
 (อ.ชัยวัฒน์/ ดร.สมปรารถนา/ และคุณสมศักดิ์
 และคณะ)

วันจันทร์ที่ 4 มิ.ย. 55 (วันหยุด - วันวิสาขบูชา)

ภาคเช้า

6.00 - 7.00 น. 8) กิจกรรม “เดินเท้า ทุกย่างก้าวภวนาเพื่อหาดสงขลา
 ยั่งยืน” บริเวณริมหาด โดยคุณสมศักดิ์ ชูช่วยคำและ
 คณะทำงานสงขลาฟอรั่ม

7.00 - 9.00 น. 9) รับประทานอาหารเช้า และอาบน้ำแต่งตัวเตรียมเข้าที่
 ประชุม

9.00 - 12.00 น. 10) กระบวนการสื่อสารอย่างมีพลังจากความรู้ความเข้าใจ
 เรื่องหาดทรายและผลิตสื่อเพื่อใช้ในการรณรงค์ในวัน
 สิ่งแวดล้อมโลก โดยคุณศุ บุญเลี้ยงและคณะพี่เลี้ยง /
 เบรคของว่างเครื่องดื่มตามเวลาที่เหมาะสม

12.00 - 13.00 น. 11) พักรับประทานอาหารกลางวัน

ภาคบ่าย

13.00 - 15.00 น. 12) การเตรียมงานสื่อสารกับสาธารณะภาคกลางคืน

15.00 - 19.00 น. 13) ทำงานเรื่องพลังสื่อสร้างสรรค์ (ต่อ)

19.00 - 21.00 น. 14) ร่วมนั่งภาวนาริมหาดสงขลา เพื่อหาดสงขลายั่งยืน

วันอังคารที่ 5 มิ.ย. 55 (วันสิ่งแวดล้อมโลก)

ภาคเช้า

7.00 - 10.00 น. 15) ร่วมพิธีเปิดวันสิ่งแวดล้อมโลกของจัดโดยเทศบาล
 นครสงขลา ว่าด้วยเรื่องหาดสงขลา:

- การร่วมกันเก็บขยะในใจ และขยะบนหาดทราย โดยชักชวนร้านค้าริมหาด / โรงแรม / คนเมืองสงขลา
- คนรักหาดทรายและกลุ่มอนุรักษ์ต่างๆ เข้าร่วมกิจกรรม
- พิธีเติมทราย โดยกลุ่มพลังพลเมืองเยาวชนสงขลา

10.00 - 12.00 น. 16) เยาวชนแกนนำร่วมเตรียมงานพิธีกรรมขอขมาคารวะหาดสงขลา

12.00 - 13.00 น. 17) พักรับประทานอาหารกลางวัน

ภาคบ่าย

13.00 - 16.00 น. 18) เยาวชนแกนนำร่วมเตรียมงานพิธีกรรม (ต่อ)

ภาคเย็น - คำ พิธีกรรมงานแลเลแลหาด เนื่องในวันสิ่งแวดล้อมโลก โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย และเครือข่าย SOS หาดสงขลา และภาคีคนรักเมืองสงขลา

16.00 - 17.00 น. 19) การแห่เครื่องขอขมาคารวะหาดสงขลา รอบเมืองสงขลา โดยอ.ยงยุทธ หนูเนียม ดร. จเร สุวรรณชาติ และคณะเยาวชนแกนนำและคนเมืองสงขลา

17.00 - 18.00 น. 20) การเสวนาเรื่อง การฟื้นฟูหาดสงขลา โดย ดร.สมบูรณ์ พรพิเนตพงศ์ และคณะ

18.00 - 19.00 น. 21) การแสดงดนตรีของคนเมืองสงขลา

19.00 - 21.00 น. 22) พิธีขอขมาคารวะหาดสงขลา

(1) การรับเครื่องขอขมาคารวะสู่พิธี โดยกลุ่มเยาวชนละคร ArtsForLife และกลุ่มเยาวชน มทร.

(2) ดนตรีและบทเพลงกล่อมหาด

(3) การนั่งภาวนาของคนเมืองสงขลา

(4) บทกวีและพิธีกรรม

ผู้ประสานงานโครงการ

สงขลาฟอรั่ม โทร 0814303563 โทร 083 6520420

อีเมลล์ songkhlaforum@hotmail.com

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกิดเยาวชนแกนนำในจังหวัดสงขลาอย่างน้อย 80 คนที่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องปัญหาการพังทลายของหาดทรายที่สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพสู่เพื่อนเยาวชนในสถานศึกษาต่างๆได้
2. เยาวชนแกนนำสามารถรวมกลุ่มกันรณรงค์เพื่อการอนุรักษ์หาดสงขลาด้วยจิตสำนึกความเป็นพลเมืองในสถานศึกษาในจังหวัดสงขลาอย่างน้อย 20 กลุ่ม
3. เกิดกลุ่มเยาวชนแกนนำช่วยเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องปัญหาการพังทลายของหาดสงขลาให้เพื่อนร่วมโรงเรียนและครอบครัวญาติพี่น้องและประชาชนทั่วไปอย่างต่อเนื่อง/
4. ประชาชนเมืองสงขลามีความรู้ความเข้าใจเรื่องระบบนิเวศหาดทราย ประเพณีที่ดั้งเดิม และการร่วมมือกันผลักดันนโยบายการพัฒนาหาดสงขลาแบบยั่งยืน
5. รูปแบบพิธีกรรมขอขมาคารวะ”หาดทราย” พัฒนาเป็นประเพณีที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพลเมืองสงขลาได้

.....

คอลัมน์ “ถิ่นฐานบ้านเมือง” ครั้งที่ 143

หาดสงขลาพาเศร้า

โดย ขวัญสรวง อดิโพธิ

“...ฝั่ง..น้ำ...งามริมหาด...ทราย..
เย็นพระพาย..ชายทะเลหาดสงขลา....
หาด..ขาว...ดูพรราวพราย...สุดสายตา...
สายลม..พลิ้วมา..ฉิ่งขึ้น.....

ท่านผู้อ่านหลายท่านคงเคยได้ยิน
และรู้จักเพลง “หาดสงขลา” ที่ผมยก

บางตอนมานำเรื่องคราวนี้ เพลงนี้ครูแก้ว อัจฉริยะกุล ท่านประพันธ์คำร้อง
ครูเอื้อ สุนทรสนานท่านประพันธ์ทำนอง ขับร้องครั้งแรกโดยคุณ เพ็ญศรี
พุ่มชูศรี ผมว่าทั้งเนื้อ ทั้งทำนอง ทั้งผู้ร้อง ทั้งการหยิบยกเอกลักษณ์ทาง
ภูมิประเทศของท้องถิ่นเมืองสงขลาคือหาดสงขลา นั้น ถิ่นว่างดงาม เด็ดขาด
และลงตัวเป็นอย่างยิ่ง

จากภาพถ่ายทางอากาศ
เมืองสงขลาจะเห็นได้ว่าทำเลที่ตั้ง
ของเมืองสงขลา นั้นดูแยบยลเอา
มาก ๆ คือตัวเมืองจะตั้งอยู่บนพื้นที่
แหลมกว้าง ๆ ด้านตะวันตกจะเป็น
ทะเลสาบ ด้านตะวันออกจะเปิด
ออกพบทะเลหลวง สงขลาจึงกลาย

เป็นเมืองสองทะเลรับเอาความอุดมสมบูรณ์เข้ามาใส่ตัวเต็ม ๆ ด้านการคมนาคม
ติดต่อยังทำตัวเป็นปากทางเข้าทะเลสาบเชื่อมโยงกับพื้นที่ภายในคือที่ราบลุ่ม
ทะเลสาบอันกว้างใหญ่ไพศาลและติดต่อกับโลกภายนอกออกทะเลหลวงกันไป
เลย

ในส่วนของตัวเมือง เมืองสงขลาจึงเป็นเมืองที่ดูแคบๆยาวๆ มีพื้นที่หน้า
น้ำสองด้านไม่ห่างกันนัก ลมพัดโปร่งโล่งตลอดปี น้ำท่าระบายสะดวก ในแง่
สุนทรียภาพ เมืองสิ่งปลูกสร้างต่างๆก็เข้าคลุกคลีกับธรรมชาติแวดล้อมเกิดภูมิ
ทัศน์เมืองที่ดูหลากหลายสวยงามเพลินตาเพลินใจเป็นที่สุด

ที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือชายหาดริมทะเลหลวงที่ยาวแปดเก้ากิโลเมตรมีทิว
สนทะเลเข้าผสมโรงไปตลอด เมืองสงขลาจึงมีที่ว่างสาธารณะของเมือง (URBAN
PUBLIC SPACE) เป็นชายหาดที่ล้ำค่าตั้งสรรค์ประทาน อยู่คู่บ้านคู่เมืองสร้าง
คุณภาพชีวิตชั้นเยี่ยมให้คนสงขลามานับนานปี หาดสงขลานั้นยังถูกแบ่งเป็นส่วน
เหนือที่เรียกว่าหาดสมิหลา และส่วนทางใต้เรียกว่าหาดชลาทัศน์

ภาพชุดทั้งห้าภาพ ชวนให้รำลึกและตระหนักได้ดีว่าพื้นที่ชายหาดเมือง
สงขลานั้นรองรับและเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตคนสงขลาทุกรุ่นทุกวัยมาตั้งแต่
ไหนแต่ไร จึงมีความหมายและทรงคุณค่าทั้งในแง่กายภาพสิ่งแวดล้อม สังคม
วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ คลุมกว้างทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน เมือง
และท้องถิ่นสงขลาทั้งหมด

ภาพคู่ถัดมาทั้งสองภาพผมถ่ายไว้บริเวณแถวๆต้นหาดชลาลัยคันโยก
ชุมชนเก่าแก่มานิดหน่อย ภาพแรกประมาณร่วมสิบปีมาแล้วผมไปเดินเล่นหาด
เมืองสงขลา หาดทรายดูกว้างใหญ่โอโถง เปิดกว้างให้คนสงขลาเข้ามาใช้
เด็ก ๆ ออกมาเตะบอลชายหาดกันอย่างสนุกสนาน ภาพที่ยกมาเทียบกันถ่ายไว้
เมื่อวันที่ 17 มีนาคมนี้เอง หาดบริเวณนี้ดูหดหายไปหมดแล้ว ถูกคนเอาหินมา
ถมเอาดินมาเติมหาดสงขลายาวร่วมสองกิโลเมตรถูกน้ำเข้ามากัดกินยึดครองไป
หมด มันเกิดอะไรขึ้น

หลังจากเข้าไปค้นหาใน WEB ต่าง ๆ
ได้หลักฐานมาประมวลให้ท่านผู้
อ่านเห็นได้ว่า น้ำทะเลบุกมางับหาด
เมืองสงขลาหายไปจริง ๆ ภาพแรก
เป็นภาพถ่ายทางอากาศเห็นเนื้อ
หาดใกล้ๆ บ้านเก่าแก่งกำลังถูกน้ำ

เซาะแห้วลงทุกที ภาพที่เหลือเห็น
มาตรการหรือโครงการต่าง ๆ ที่
พยายามหยุดการพังทลายของหาด
และการกัดเซาะของน้ำทะเลโดย
เฉพาะอย่างยิ่งในฤดูมรสุม มีทั้งใช้
คันถุทราย การเอาหินมาถม หรือ

กระทั่งโครงการของกรมโยธาธิการฯ
ที่ทำเป็นกำแพงกระสอบทรายยาว
800 เมตรมูลค่า 47 ล้านบาท

หาดเมืองสงขลาอยู่คู่มือง
ดี ๆ มาเป็นร้อย ๆ ปี คลื่นลมในฤดู
มรสุมพัดกัดหาดไปบ้างก็เป็นปกติ
พอสิ้นฤดู น้ำทะเลก็ช่วยกันพาเอา

ทรายมาคืนมาเติมหาดให้กลับมาเหมือนเดิม ไม่เห็นเคยมีปัญหาขนาดนี้

ความน่าจะเป็นไปได้ก็คือการที่มนุษย์เข้าไปลงมือรบกวนเปลี่ยนแปลง
สภาพชายฝั่งด้วยการก่อสร้างต่าง ๆ จนส่งผลกระทบต่อเป็นการเปลี่ยนแปลงวิถี
ของสายน้ำในแถบหาดเมืองสงขลานั้น เปลี่ยนจนในที่สุดก็จะเกิดอาการที่คลื่นเข้า
กัดพังชายฝั่งต่อเนื่องไล่กันไปเป็นแถบ ๆ ในสภาพโตมิโน ที่ย้ำแ่กว่านั้นก็คือ
เมื่อเอาโครงการก่อสร้างเข้าไปหักหาญแก้ไข ก็กลับจะกลายเป็นการซ้ำเติมให้
อาการหนักขึ้นหรือเกิดปัญหาใหม่ๆตามเข้ามาอีก จะคิดจะถือว่าเป็นเพราะภัย
ธรรมชาติหรือวิกฤติโลกร้อนก็เป็นการมั่งง่ายเกินไป

เรื่องหาดสงขลาที่สวรรค์ประทานมาให้คนเมืองนี้กำลังพังทลายลง
อย่างน่ากลัวว่าจะลูกกลมและเอากลับคืนมาไม่ได้ ถือว่าเป็นเรื่องร้อนเป็น
ปัญหาสาธารณะตัวสำคัญของสังคมที่นี่ ควรที่สาธารณชนคนสงขลาจะร่วม
กันลุกขึ้นมาสอบสวนทวนความและระดมความคิดร่วมกันหาทางแก้ไข จะ
คิดเองง่ายๆว่าเป็นเพราะภัยธรรมชาติแล้วปล่อยให้ทางการแก้ไขไปตาม
ลำพังหาได้ไม่ ...เรื่องทำนองนี้พูดกันตรงๆในหลายต่อหลายแห่งพบว่า
ทางการนั้นแหละคือตัวก่อปัญหามาตั้งแต่ต้น

ฟื้นฟูหาดทรายด้วยการเติมทราย และการถ่ายเททราย

เครือข่ายเฝ้าระวังรักษาชายหาด (BWN)

พฤษภาคม 2555

หาดทรายชายทะเลดำเนินไปตามกฎเกณฑ์ตามธรรมชาติ โดยทรายที่ถูกคลื่นพัดพามาตามชายฝั่งจะทำหน้าที่เสมือนเป็นอาหารที่หล่อเลี้ยงให้ชายหาดนั้นมีความแข็งแรงสมบูรณ์ ดังจะเห็นได้ว่าในบางปีหาดทรายกึ่งอกแผ่กว้างออกไป ขณะที่ในบางปีก็หดแคบลง สลับผลัดเปลี่ยนกันไปตามความไม่แน่นอนของสภาพดินฟ้าอากาศ คลื่นนั้นไม่เคยหยุดทำหน้าที่นำทรายชายฝั่งไปหล่อเลี้ยงหาดทราย การรบกวนสมดุลพลวัตนี้เป็นการฝืนกฎธรรมชาติแห่งทะเลและหาดทราย ซึ่งจะก่อให้เกิดความเสียหายรุนแรงขึ้นในทุกมิติ และไม่สามารถหยุดยั้งปัญหาที่จะตามมาได้เลย ด้วยเหตุนี้สิ่งสำคัญที่ควรระลึกไว้เสมอในการป้องกันและแก้ไขการพังทลายของหาดทราย ก่อนอื่นต้องถามว่าอะไรกันแน่คือสาเหตุของปัญหาทั้งปวง (กฎข้อที่ 4) (Hempenius, S. A. 2000)

“กฎเหล่านี้เป็นกฎแห่งทะเล กฎแห่งธรรมชาติ ไม่ใช่กฎที่มนุษย์จะสร้างขึ้นได้เอง...”

กฎเกณฑ์ข้างต้นสามารถนำมาประยุกต์กับหาดทรายและชายฝั่งที่ถูกกัดเซาะเสียหายได้ โดยการเพิ่มเสถียรภาพให้ชายหาดด้วยการเพิ่มทรายให้แก่บริเวณที่เกิดปัญหา วิธีการนี้ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็นสองประเภทคือ

1. การเติมทรายให้กับชายหาดหรือการปลูกหาด (beach nourishment) (รูปที่ 1) ด้วยทรายที่นำมาจากบนฝั่งหรือจากท้องทะเลลึก

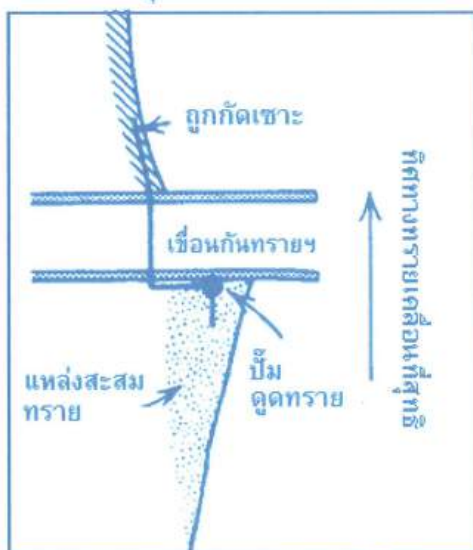
(ก)

(ข)

รูปที่ ๑ ชายหาดรัฐฟลอริดา (ก) ก่อน และ (ข) หลังการเติมทราย
ที่มา http://en.wikipedia.org/wiki/Beach_nourishment

2. การถ่ายเททราย (sand bypassing) (รูปที่ ๒) จากแหล่งที่ทรายตกสะสมตามสิ่งก่อสร้างชายฝั่ง ได้แก่ ร่องน้ำเดินเรือ เขื่อนกันทรายและคลื่น เป็นต้น การถ่ายเททรายทำได้หลายวิธี เช่น การขุดลอกและส่งตะกอนมาตามท่อ หรือการขุดลอกและใส่รถหรือเรือขนถ่าย ฯ

รูปที่ ๒ ระบบการถ่ายเททราย
จากแหล่งสะสมทรายที่เขื่อนกัน
ทรายและคลื่นไปสู่ที่ที่ถูกกัดเซาะ
ที่มา Sorensen (1991)

การเติมทราย ให้กับชายหาดบริเวณที่ถูกกัดเซาะ (รูปที่ ๓) เป็นวิธีนี้ลงทุนน้อยกว่าการสร้างเขื่อนหรือกำแพงชายฝั่ง แต่ทั้งนี้จะต้องมีแหล่งทรายอย่างเพียงพอ ข้อดีของการเติมทรายคือไม่เป็นอันตรายกับชายฝั่งที่อยู่ข้างเคียง เพราะทรายจะไปเสริมให้กับชายหาดเหล่านั้น การเติมทรายเพียงครั้งเดียวจะไม่เป็นทางแก้ปัญหาการกัดเซาะที่ถาวร จึงต้องเติมทรายอย่างสม่ำเสมอ บางครั้งจำเป็นต้องใช้การเติมทรายร่วมกับคันดักทรายหรือรอ แต่ต้องได้รับการพิจารณาอย่างระมัดระวัง

รูปที่ ๓ การเติมทรายให้กับชายหาดด้วยเรือขุดลอกตะกอน
ที่มา <http://www.concretebasics.org/articlesinfo/stabilizationtech.php>

ทรายที่จะนำมาเติมให้กับชายหาดนั้น มีข้อควรคำนึงคือ

- เม็ดทรายต้องมีขนาดใกล้เคียงกับของเดิม เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อ สภาพคลื่นลมและความลาดชันของชายฝั่งนั้นๆ และ
- ต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศชายฝั่งทั้งบริเวณที่ถมทรายและขุดลอกทราย

ปริมาณทรายที่ต้องเติมให้กับชายหาดขึ้นอยู่กับ

1. รูปร่างของชายหาดและจุดประสงค์การใช้งาน
2. ปริมาณที่เผื่อไว้สำหรับทรายละเอียดที่จะถูกพัดพาไปโดยคลื่น
3. ปริมาณที่ต้องเผื่อไว้สำหรับการกัดเซาะที่จะเกิดขึ้น และ
4. ความถี่ในการเติมทรายขึ้นอยู่กับอัตราการสั่นลงของชายหาด ซึ่งประมาณได้จากพฤติกรรมของชายหาดนั้นในอดีต

ปกติแล้วทรายจะถูกถมไว้ก่อนถึงหาดที่ถูกกัดเซาะ โดยกระแสน้ำจะทำหน้าที่พัดพาทรายเหล่านั้นไปตามชายฝั่ง ซึ่งจะประหยัดและให้ผลที่ดี

การถ่ายเททราย จากแหล่งที่ทรายตกสะสม เช่น บริเวณเขื่อนกันทรายและคลื่น (รูปที่ ๔) จะต้องคำนึงถึงความไม่แน่นอนของสภาพอากาศ ที่มีผลต่ออัตราการเคลื่อนที่ของทรายชายฝั่ง ซึ่งอาจมากบ้างน้อยบ้าง เช่น ขณะที่เกิดพายุ นอกจากนี้อาจทำให้ทำงานไม่ได้เมื่อมีคลื่นลมแรง และต้องมีแหล่งให้ทรายที่มากพอที่จะให้ทรายได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับอัตราการเคลื่อนที่ของทรายชายฝั่ง สำหรับชายฝั่งสงขลามีอัตราการเคลื่อนที่ของทรายเป็นอยู่ระหว่างหนึ่งถึงสองแสนลูกบาศก์เมตรต่อปี (Pornpinatepong, S. 2006)

รูปที่ ๔ หาดทรายและชายหาดที่คั่นน้ำของบ้านนาทับ จ.สงขลา ถูกกัดเซาะ
จากเขื่อนกั้นทรายและคลื่นร่องน้ำนาทับ ขณะที่ด้านทิศใต้มีหาดตกสะสม
จำนวนมาก

หมายเหตุ : รายละเอียดที่มากกว่านี้สามารถศึกษาได้จาก ตำราวิศวกรรมชายฝั่ง
ทะเล โดย รศ.ดร.สมบุรณ์ พรพิเนตพงศ์ ม.สงขลานครินทร์ ๒๕๕๑

=====

การเติมทรายชายหาด

Beach nourishment

ดร.สมปรารถนา ฤทธิ์พริ้ง

คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งหรือการพังทลายของชายหาด เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วโลก สำหรับประเทศไทยที่มีความยาวชายฝั่งทะเลรวมทั้งสิ้นประมาณ 2,700 กิโลเมตรนั้น เฉลี่ยกับปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งตลอดทั้ง 23 จังหวัดที่ติดชายฝั่งทะเล มีสาเหตุหลักมา

หาดชลลาศน์ จ.สงขลา (พ.ศ. 2555)

ภาพโดย: สมปรารถนา ฤทธิ์พริ้ง

จากการแทรกแซงสมดุลธรรมชาติด้วยสิ่งก่อสร้างชายฝั่งทะเล (สมปรารถนา, 2554) โดยที่การแก้ไขปัญหานั้นมีหลายรูปแบบ สามารถแบ่งได้เป็นสองมาตรการหลักคือ

1. มาตรการแบบแข็ง (Hard countermeasure) เช่น เขื่อนกันคลื่น รอดักทราย กำแพงกันคลื่น
2. มาตรการแบบอ่อน (Soft countermeasure) เช่น ปลูกป่าชายเลน ป่าชายหาด เติมทราย ถ้ายาททราย

เขื่อนกันคลื่น หาดแสงจันทร์ จ.ระยอง (พ.ศ.
2554)

ป่าชายหาด เขาหลัก จ.พังงา (ม.ย.2554)

กำแพงกันคลื่น หัวไทร จ.นครศรีธรรมราช
(ก.พ. 2554)

ตึกคาถูปูน บางตาวา จ.ปัตตานี (ม.ค.2554)

ภาพโดย: สมปรารถนา ฤทธิ์พริ้ง

นอกจากนั้นยังมีมาตรการอื่นเช่น การอพยพ โยกย้ายถิ่น และ มาตรการทางกฎหมายและผังเมือง อย่างเช่นการกำหนดระยะถอยร่นและการ จัดผังพื้นที่เป็นต้น ทั้งนี้มาตราใด ๆ ก็ตามเพื่อการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง ทะเลล้นแล้วแต่ต้องปฏิบัติบนพื้นฐานของหลักวิชาที่ถูกต้อง โดยปรับให้เหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะทางกายภาพและการใช้ประโยชน์ของแต่ละพื้นที่ ใน ระยะ 30-50 ที่ผ่านมานั้น การแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทั่วโลกมักนิยมวิธี การสร้างโครงสร้างทางวิศวกรรมเพื่อป้องกันการกัดเซาะ แต่ในระยะ 10 ปีที่ ผ่านมานี้ มาตรการไม่ใช่โครงสร้างเริ่มเป็นที่นิยมนำมาปรับใช้มากขึ้นโดยเฉพาะ ในประเทศที่พัฒนาแล้ว เนื่องจากการสร้างโครงสร้างชายฝั่งทะเลนอกจากจะ เป็นการรบกวนสมดุลของกระบวนการธรรมชาติ ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ข้างเคียง แล้ว ยังเป็นสิ่งแปลกปลอมที่ไม่น่ามอง รบกวนทั้งวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่น การพัก

ผ่อนคลาย และการท่องเที่ยว ดังจะเห็นได้ว่าประเทศที่ได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทางทะเลและมีมูลค่าของหาดทรายสูง แม้ต้องเผชิญกับปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งแต่ก็หลีกเลี่ยงมาตรการใช้โครงสร้างเพื่อป้องกันชายฝั่ง เช่น หาดไวคิกิในฮาวาย หาดไมอามี ประเทศสหรัฐอเมริกา หาดแคนคูนประเทศเม็กซิโก ส่วนในเมืองไทยนั้นหาดพัทยา จ.ชลบุรี ก็เผชิญกับปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งเช่นกัน โดยในขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการศึกษาผลกระทบเพื่อการใช้มาตรการเติมทรายเช่นเดียวกัน

การเติมทรายชายหาดในประเทศมาเลเซีย (ที่มา: <http://www.water.gov.my>)

การเติมทรายชายหาด มีประโยชน์หลักที่เห็นเด่นชัด คือ

1. เพิ่มพื้นที่สาธารณะประโยชน์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ
2. เสริมสร้างเกราะป้องกันชายฝั่ง

นอกจากนี้ยังมีผลประโยชน์แฝงอื่น เช่น

1. เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์
2. สร้างเสริมระบบนิเวศ
3. ลดการสร้างโครงสร้างทางวิศวกรรม
4. เพิ่มศักยภาพการเข้าถึงพื้นที่ชายหาด
5. เสริมสร้างสุขภาพกายและใจ
6. การท่องเที่ยว

การเติมทรายหาด Sandbridge, รัฐเวอร์จิเนีย อเมริกา (ที่มา:USACE, 2007)

ในประเทศยุโรปมักใช้วิธีการเติมทรายเพื่อแก้ไขปัญหการกัดเซาะชายฝั่งมาช้านานแล้ว วิธีการปฏิบัตินั้นสามารถปรับเปลี่ยนไปตามลักษณะกายภาพของพื้นที่ สภาพทางสมุทรศาสตร์ รวมถึงอายุของโครงการที่ถูกออกแบบไว้ ในที่นี้ได้ยกตัวอย่างการเติมทรายของประเทศเนเธอร์แลนด์ (Verhagen, 1992) ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก ดังนี้

1. วิเคราะห์อัตราการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งบริเวณพื้นที่เป้าหมายอย่างน้อย 10 ปี
2. คำนวณปริมาณทรายที่ถูกกัดเซาะเฉลี่ยต่อปีของข้อมูลอย่างน้อย 10 ปี
3. เพิ่มปริมาณการสูญหายของทรายในข้อ 2 อีก 40%
4. คำนวณปริมาณทรายที่ได้จากการคำนวณในข้อ 3 ด้วย อายุของโครงการ เช่น 5 ปี
5. ดำเนินการเติมทรายในปริมาณที่คำนวณได้จากข้อ 4 และเสริมเพิ่มตามอายุโครงการที่ได้กำหนดไว้

วิธีการปฏิบัตินี้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่ามีประสิทธิภาพ นับเป็นมาตรการได้ผลดีและที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหากปฏิบัติอย่างถูกต้องตามหลักวิชา โดยมีข้อควรพิจารณาที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. วัสดุที่นำมาใช้ (Material)

ส่วนสำคัญที่สุดสำหรับมาตรการเติมทรายคือวัสดุที่นำมาใช้ จำเป็นที่จะต้องเลือกให้เหมาะสมกับลักษณะของชายหาดเดิมและถูกต้องตามหลักวิชา กล่าวคือควรมีขนาดเฉลี่ยของเม็ดทรายใกล้เคียงกับทรายธรรมชาติบนหาดเดิม หรืออาจมีขนาดใหญ่กว่าเล็กน้อยเพื่อเพิ่มความมั่นคงให้กับความลาดชายหาด หากมีขนาดเล็กกว่ามากตะกอนขนาดเล็กจะถูกพัดพาออกไปโดยง่าย โดยหลักแล้วสามารถยอมรับทรายที่มีส่วนประกอบของตะกอนโคลนและดินเหนียวซึ่งขนาดเล็กกว่า 0.0625 มม. ได้ไม่เกิน 10 % ของทรายที่นำ

มาถมทั้งหมด (Dean, 2002) โดยที่ตะกอนเหล่านี้จะถูกคลื่นซัดฟุ้งขึ้นมาจากชายหาดและพัดพาออกไปในเวลาอันรวดเร็ว หากเป็นหาดท่องเที่ยวที่มีมูลค่าสูงในบางกรณีอาจต้องพิจารณาถึงสีของทรายที่นำมาถมให้สอดคล้องกับหาดเดิมด้วย

2. แหล่งวัสดุ (Sediment sources)

แหล่งทรายที่นำมาใช้โดยทั่วไปมักนำมาจากนอกชายฝั่ง การขุดลอกร่องน้ำ ทำเทียบเรือ ทรายบนฝั่ง และทรายในระบบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ทรายนอกชายฝั่ง (Offshore sources)

การนำทรายจากนอกชายฝั่งมาใช้นับเป็นที่นิยมโดยทั่วไปสำหรับงานเติมทรายชายหาด โดยทรายเหล่านั้นจะถูกขุดจากนอกชายฝั่งแล้วนำเข้ามาถมบนหาดส่วนหนึ่งที่อยู่เหนือแนวระดับน้ำทะเล ข้อได้เปรียบของวิธีการนี้คือสามารถถมทรายบนหาดได้ในอัตราสูง และมีผลกระทบต่อพื้นที่ใกล้เคียงน้อยหากนำทรายจากนอกฝั่งเข้ามาถมโดยวางผ่านท่อใต้น้ำ ข้อควรคำนึงถึงคือ แหล่งทรายที่นำมาใช้นั้นควรมีคุณสมบัติเหมาะสมดังที่ได้กล่าวมาแล้ว และอยู่นอกเขตที่คลื่นจะสามารถพัดพาทรายที่ถมกลับไปสู่แหล่งที่มาเดิมได้โดยง่าย กล่าวคือจะต้องอยู่พ้นจาก Active zone ออกไปนอกชายฝั่ง

2.2 ทรายจากการขุดลอกร่องน้ำ ทำเทียบเรือ (Sand of Opportunity)

คือทรายจากแหล่งที่ต้องมีการขุดลอกอยู่แล้วเพื่อการอื่นที่ไม่ใช่เพื่อถมหาดโดยตรง เช่น เพื่อดูแลรักษาร่องน้ำไม่ให้ตื้นเขิน แทนที่จะนำทรายที่ขุดได้จากแหล่งนั้นไปทิ้งซึ่งอาจมีค่าใช้จ่าย ก็นำมาถมชายหาด แหล่งทรายลักษณะนี้เรียกว่า “sand of opportunity” จุดเด่นของวิธีการนี้คือมีค่าใช้จ่ายต่ำ แต่ควรระมัดระวังเรื่องของอนุภาคตะกอนโคลนขนาดเล็กที่มักปะปนมากับตะกอนทรายร่องน้ำที่ขุดได้ รวมถึงสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ ด้วย

2.3 ทรายบนฝั่ง (Inland Sources)

แหล่งทรายบนฝั่งที่เหมาะสมกับการนำมาใช้ถมชายหาด อาจเป็น ตะกอนทรายที่ถูกดักอยู่ในอ่างเก็บน้ำด้านเหนือเขื่อนทรายจากทะเลทราย เป็นต้น กรณีนำทรายมาจากแหล่งอื่น ควรคำนึงถึงต้นทุนจากการขนส่ง และปริมาณทรายที่มีคุณสมบัติที่สอดคล้องเหมาะสมกับการนำมาใช้งานด้วย

2.4 ทรายในระบบ (Sources within Littoral System)

ตามกระบวนการธรรมชาติของชายฝั่งทะเลนั้น ตะกอนทรายจะมีการเคลื่อนที่ตลอดเวลาทั้งขนานและตั้งฉากกับชายฝั่ง แหล่งทรายในระบบนั้นหมายถึงการนำเอาทรายจะทีหนึ่งทีตะกอนไปทับถมรวมอยู่มาถม ในอีกทีหนึ่งที่ประสบปัญหากัดเซาะชายฝั่ง เราอาจเรียกวิธีการนี้ว่าการถ่ายเททราย (Sand bypassing) การหมุนเวียนทราย (Sand recycling)

3. ตำแหน่ง/รูปร่าง ของการเติมทราย (Beach fill placement/ configuration)

เมื่อทรายถูกเติมลงบนหาด คลื่นและกระแสน้ำจะแต่งหาดให้เข้าสู่สมดุลตามธรรมชาติ โดยมีระยะเวลาไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับลักษณะกายภาพสภาพสมุทรศาสตร์บริเวณนั้น การออกแบบหาดทรายถมนั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงความกว้างของหาดหลังจากที่หาดนั้นถูกทำให้เข้าสู่สมดุลแล้ว ดังนั้น การเติมทรายจึงต้องเติมให้มีพื้นที่กว้างกว่าที่ออกแบบไว้พอสมควรซึ่งสามารถคำนวณได้ทางวิศวกรรม

(ที่มา: ดัดแปลงจาก California Department of Boating and Waterways, 2002)

การเติมทรายอาจมี
บนหาดตามรูปที่ปรากฏข้างต้น
หรือถมลงในทะเลให้มีลักษณะ
เป็นสันทรายใต้น้ำ (Nearshore
bar nourishment) หรือถมเพื่อ
เสริมสันทรายชายหาด (Dune

(ที่มา: <http://throughthesandglass.typepad.com>)

nourishment) นอกจากนี้ยังสามารถปรับใช้วิธีการเติมทรายร่วมกับโครงสร้างป้องกันชายฝั่งทางวิศวกรรมได้ตามความเหมาะสม

4. การบำรุงรักษา (Maintenance)

เนื่องจากคลื่นเคลื่อนที่เข้ากระทบชายหาดตลอดเวลา โดยจะปรับเปลี่ยนรูปร่างของชายหาดไปเรื่อยๆ ส่งผลให้ทรายถูกพัดพาออกไปทั้งที่ออกไปด้านนอกฝั่งและเคลื่อนที่เลียบไปกับชายฝั่ง ทรายที่เติมลงไปในหาดนั้น อาจมีปริมาณลดลงหรือเพิ่มขึ้นตามฤดูกาล มาตรการเติมทรายจะได้ผลอย่างยั่งยืนนั้นจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องมีการบำรุงรักษาอยู่เสมอ ในที่นี้หมายถึงการเสริมทรายเพิ่มโดยทำในลักษณะประจำเพื่อรักษาความกว้างของหาดให้เป็นไปตามที่ได้ออกแบบไว้ โดยทั่วไปมีรอบปีการเสริมทรายเพิ่มอยู่ระหว่าง 2-10 ปี (California Department of Boating and Waterways, 2002) แตกต่างกันไป ตามลักษณะของแต่ละพื้นที่ นอกจากนี้ควรมีการติดตามตรวจสอบสภาพของชายหาดอยู่เสมอเพื่อส่งเสริมในมาตรการเติมทรายมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

มาตรการแก้ไขปัญหการกัดเซาะชายฝั่งโดยวิธีการเติมทรายนั้น นับเป็นมาตรการเดียวจากที่มีทั้งหมดที่เป็นการเพิ่มมวลทรายให้กับชายหาด เป็นวิธีการที่หากปฏิบัติถูกต้องตามหลักวิชาแล้ว จะเป็นการแก้ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อด้านลบน้อยมาก ไม่รบกวนทัศนียภาพของชายหาดโดยอาจปรับใช้ร่วม

กับมาตรการแก้ไขแบบอื่นได้อีกทางหนึ่ง อย่างไรก็ตามหน่วยงานที่รับผิดชอบควรเฝ้าติดตามการเปลี่ยนแปลง วางแผนบำรุงรักษาโดยการเสริมทรายเพิ่มในลักษณะประจำตามรอบปีที่ได้ออกแบบไว้ รวมถึงทุกฝ่ายควรมีความรู้ถึงสมดุลของชายหาด เพื่อความเข้าใจกระบวนการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ เพื่อปรับตัวให้สอดคล้องและอยู่ร่วมกับการเปลี่ยนแปลงนั้นได้อย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- สมปรรารถนา ฤทธิ์พริ้ง. (2554), การเปลี่ยนแปลงชายฝั่งทะเลภาคใต้ : สาเหตุและผลกระทบ, รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์, แผนงานสร้างเสริมการเรียนรู้กับสถาบันอุดมศึกษาไทย เพื่อการพัฒนานโยบายสาธารณะที่ดี.
- California Department of Boating and Waterways and State Coastal Conservancy. (2002), California beach restoration study, Sacramento, California.
- Dean, R.G. (2002), Beach nourishment, Theory and practice, World Scientific Publishing Co. Ltd.
- U.S. Army Corps of Engineer. (2007), Beach nourishment, How beach nourishment projects work. USACE.
- Verhagen, H.J. (1992), Method for artificial beach nourishment, Proc. Of The 23rd ICCE, ASCE, Venice, pp.2474-2485.

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

<http://www.water.gov.my>

<http://throughthesandglass.typepad.com>

ธรรมชาติ... จักงดงามด้วยความรัก

ท่ามกลางที่จากวัฒนธรรมวิถีแห่งชีวิต
 กลับเงยบ่งชัดในดวงจิตอันสงบ
 ผู้ตื่นรู้ผู้เบิกบานย่อมพานพบ
 ทุกคำตอบ... อันประสพประจักษ์ใจ

บนผืนทราย... วันมงคลเพียงพ่นผ่าน
 วิสาขะกาลจันทร์ระยิบระยับ
 เวียงสครามมหาทะเลเรื่องอำไพ
 สะท้อนภาพ... สะท้อนใจปรากฏการณ์

.....
 ใช่แล้ว!..ปรากฏการณ์แห่งธรรมชาติอันมนุษย์มิพึงพอใจ
 กระทั่งกล่าวหาว่า ธรรมชาติคั่งบัวอาเพศ ล้นคำกร้าวกล่าวโทษ...ว่าโหดร้ายนัก
 เสมือน...ทุกปรากฏการณ์ล้วนเป็นความผิดของธรรมชาติทั้งสิ้น
 มนุษย์เสพรสหลังจากธรรมชาติตามต้องการ เพื่อดำรงดำเนินชีวิตไปตลอดห่วง
 แห่งลมหายใจ

และการสนองตอบตลอดกาลจากธรรมชาติ...

ต้องเป็นไปในมิติบวกสมบูรณ์แบบ ด้วยดีงามมาเติมเต็มเพื่อตนเอง
 มนุษย์อาจมีเคยแม้เพียงคิดคำถาม

ให้ตัวเองเพียรค้นหาคำตอบอันจริงแท้ ของปฏิบัติการธรรมชาติที่ผิดแผกฤดูกาล
 นั้น

หรือบางที...คำตอบอันลึกเร้นลับยากค้นพบ...อาจเป็นเยี่ยงนี้

.....

เสียงร่ำวกลั่นเกลียวกรายคล้ายคำตอบ
 ฟั่นทรายมอบคำตอบขจัดสัมผัสผ่าน
 ว่าธรรมชาติอันอาเพศก่อเหตุการณ์
 เพื่อเพียรส่งสัญญาณ...เตือนใจมนุษย์

ผู้ใดเล่าเอาแต่ได้จากธรรมชาติ
 จากทะเลจากชายหาดไม่สิ้นสุด
 ยังก้อย่างไม่ยบยังไม่หย่อนหยุด
 ราวสัญชาตญาณแห่งมนุษย์...คือทำลาย

ทั้งตระหนักแท้ใครคือผู้อาศัย
 เพื่อหล่อเลี้ยงลมหายใจแห่งตนไว้
 วงชีวิตสลับอาศัยไปจนตาย
 แท้ธรรมชาติคือผู้ให้...ใครพึ่งพา

ควรอยู่เยี่ยงผู้อาศัยให้สอดคล้อง
 ร่วมครรลองธรรมชาติรู้คุณค่า
 ธรรมชาติอาจจบตีการณานานา
 คือปรากฏการณ์เพื่อเยี่ยวยา...บาดแผลตน

.....
 บางที...เทคโนโลยีแห่งยุคสมัยความเจริญนี้ อาจทำให้เรา หลงเลื่อนลืมนิดไปแล้วว่า
 ครั้งอดีตกาลนั้น...บรรพชนบนพื้นที่แห่งชีวิตนานาภูมิลักษณะ ล้วนมีวิถีมนวิถึ
 ประเพณีอันยึดมั่นศรัทธาสั่งสม ปลูกฝังสั่งสอน ส่งต่อสืบทอด จนเป็นวิถีใจ

ชุมชนบนพื้นที่แห่งชีวิตนั้นๆ

ชาวป่า...ศรัทธาสั่งสมประเพณี อันสำแดงคารวะเคารพต่อผองพฤษภพไพโร

ชาวเขา...ปลูกฝังสั่งสอนพิธีกรรม อันสำแดงยำเกรง ต่อเถื่อนถ้ำเทือกผา

ชาวทุ่งคิ่งคลอง...ส่งต่อสืบทอดวิถีปฏิบัติ อันสำแดงเอื้ออาทร ต่อเนื่อนาและ
สายน้ำ

กุศโลบายเพื่อธรรมชาติเหล่านั้นโง่เขลาเบาปัญญาหรือ...มิใช่ภูมิรู้ ภูมิปัญญา
และภูมิธรรมดอกหรือ

จึงดำรงวงวัตรวิถีปฏิสัมพันธ์ สอดคล้องท่วงทำนองอันควร ของผู้พึงพาอาศัย
ธรรมชาติ ณ ถิ่นนั้น

ที่สุดแล้ว ณ กาลนี้เล่า...ผู้เป็นลูกชายลูกสาว แห่งหาดทรายและมหาทะเล...
ตระหนักเยี่ยงไร ?

.....

รู้คุณค่า... จึงก่คำคารวะ
ขอขมาด้วยสัจจะพนมไหว้
เพื่อบขำมหาทะเลและผืนทราย
ด้วยหัวใจผู้ตื่นรู้... อยู่ทุกยาม

จักเพียรเต็มหัวใจให้ธรรมชาติ
เยี่ยงเต็มทรายให้ผืนหาดมีขาดขำ
เต็มหัวใจให้ทะเลเต็มสัจธรรม
คืนธรรมชาติให้ดังงาม... ด้วยความรัก

.....

ผศ. ยงยุทธ หนูเนียม

ณ กาลย่ำรุ่ง ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เจ้าภาพหลักในการจัดงาน และเครือข่าย sos หาดสงขลา

ผู้สนับสนุน

โครงการพลังพลเมือง
เยาวชนสงขลา

โครงการยุทธศาสตร์จังหวัดฟื้นฟูธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ผู้จัดทำหนังสือ

พรรณนิภา โสทธิพันธุ์

ดวงแก้ว แก้วทงงค์

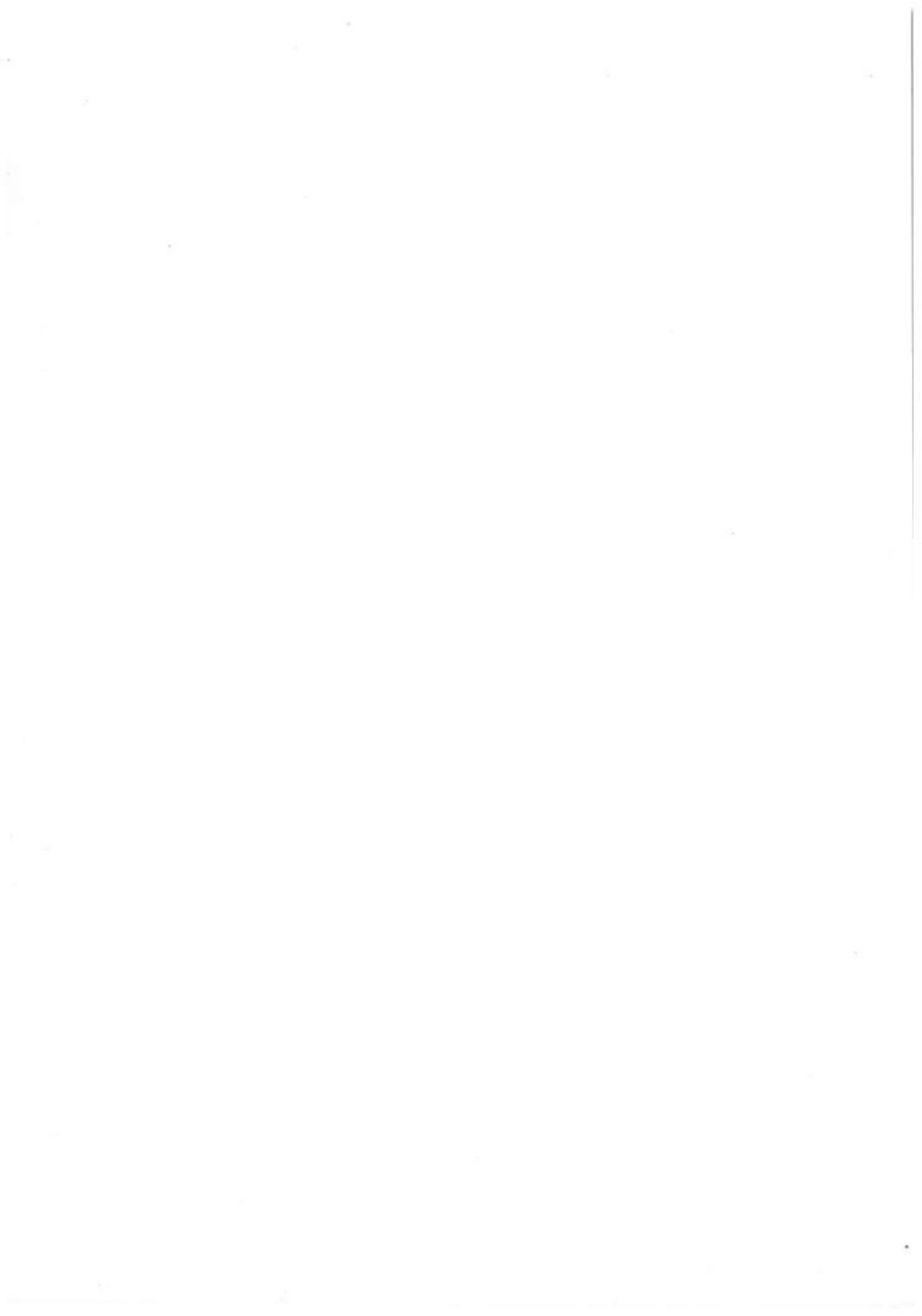
สมศักดิ์ ชูช่วยคำ

นุรอามีนี สาและ

มนตกานต์ เพชรฤทธิ์

โครงการพลังพลเมืองสงขลา

E-mail : songkhlaforum@hotmail.com

ทุกการเปลี่ยนแปลงของโลก
เริ่มจากจุดเล็ก ๆ จากคนเพียงไม่กี่คน ที่มีใจ
และลุกขึ้นมาทำการเปลี่ยนแปลงด้วยตนเอง -
ทำในสิ่งที่ตนเชื่ออย่างต่อเนื่อง แล้วค่อย ๆ ขยายผล

คณะกรรมการศึกษาและประเมินรายงานผล
การตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนและมาตรการการแก้ไข
ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ